

Editor: Qomariah Alwie, dkk.

KENANGAN DARI KAMPUNG HALAMAN

KENANGAN

DARI

KAMPUNG HALAMAN

BUNGA RAMPAI DARI KABUPATEN KAUR

Editor:

Qomariah Alwie, Japarudin,
Aisyah Alwie, Thabrani, Susmawarni

DAFTAR ISI

Pengantar Editor.....	
Sambutan Wakil Bupati Kaur.....	
Kata mereka.....	

BAGIAN 1: SUNGAI DAN LAUT

1. Aisyah Alwie-----	<i>Aya' Tube</i>	– 2
2. Aisyah Alwie-----	<i>Mencintai Laut</i>	– 3
3. Afnita Elda-----	<i>Lautku Bumi Kaur</i>	– 4
4. Baharly Samsul Lubis-----	<i>Lubuk Marinan Aya'r Bintuhan</i>	– 5
5. Baharly Samsul Lubis-----	<i>Hantu Aya'r</i>	– 7
6. Baharuddin Ahmad Sofie [Pasar Lame]-----	<i>Anugrah dan Rythme kehidupan masyarakat Bintuhan</i>	– 9
7. Chairul Sufi-----	<i>Cokoh Raya</i>	– 11
8. Chairul Sufi-----	<i>Mancing Ikan Hiyu</i>	– 12
9. Chairul Sufi-----	<i>Njayil Udang</i>	– 14
10. Hendry Kris-----	<i>Air Jawe Penuh Kenangan</i>	– 17
11. Hendry Kris-----	<i>Pelabuhan Laut Linau</i>	– 18
12. Herie MT-----	<i>Pantai Bintuhan</i>	– 19
13. Japarudin al-Kawuri-----	<i>Bandar Lame</i>	– 20
14. Japarudin al-Kawuri-----	<i>Hanyut ke Hulu</i>	– 21
15. Maznawati-----	<i>Ngelapun</i>	– 22
16. Qomariah Alwie-----	<i>Matah Mare</i>	– 23
17. Qomariah Alwie-----	<i>Menikmati Pantai Laut Sendiri</i>	– 25
18. Susmawarni Taher-----	<i>Aya' Ili'</i>	– 27
19. Susmawarni Taher-----	<i>Aya' Kuale Mare Kinal</i>	– 28
20. Susmawarni Taher-----	<i>Pantai Hili</i>	– 29
21. Tri Martial-----	<i>Mandi Laut</i>	– 30
22. Tri Martial-----	<i>Pantai Karang Muara Sambat</i>	– 31

BAGIAN 2: TRADISI DAN BUDAYA

23. Aisyah Alwie-----	<i>Belajar Mengaji</i>	– 33
24. Aisyah Alwie-----	<i>Menumbuk Padi</i>	– 34
25. Aisyah Alwie-----	<i>Tungku Kayu Bakar</i>	– 35
26. Hendry Kris-----	<i>Mikat Burung Pipit</i>	– 36
27. Hendry Kris-----	<i>Sede'ean</i>	– 37
28. Herie MT-----	<i>Se'ase Sehjean dan Se'ase Seijejan</i>	– 38
29. Japarudin al-Kawuri-----	<i>Kupanggil Dirimu</i>	– 39
30. Lies Burhan-----	<i>Temalam di Sawah</i>	– 40
31. Qomariah Alwie-----	<i>Bahagiaanya Malam Nujuh Likur</i>	– 42
32. Qomariah Alwie-----	<i>Motto Se'ase Sehjean</i>	– 44
33. Qomariah Alwie-----	<i>Nyukur Kampuk Dengan Tamu Lumba-lumba</i>	– 46
34. Qomariah Alwie-----	<i>Warisan Leluhurku telah Disingkirkan</i>	– 48
35. Sunohdi-----	<i>Pesta Bimbang</i>	– 49
36. Sunohdi-----	<i>Temalam di Dangau Sawah</i>	– 50
37. Susmawarni Taher-----	<i>Betempe</i>	– 51

38. Susmawarni Taher-----*Sebembangan* – 52
39. Susmawarni Taher-----*Setulungan Ngetam* – 53
40. Susmawarni taher-----*Setulungan* – 54
41. Susmawarni Taher-----*Sese'uan* – 55
42. Syarnubi Syarif-----*Kisah Hadroh dan Sede'ean* – 56

BAGIAN 3: KENANGAN AKAN KAMPUNG HALAMAN

43. Aisyah Alwie-----*Bukan Aku Tak Rindu* – 58
44. Aisyah Alwie-----*Kampung Masjid* – 59
45. Agustina-----*Desa Jembatan Dua* – 60
46. Ali Redha Alwie-----*Masa Kecilku yang Indah* – 61
47. Baharudin Sufi-----*Bintuhan* – 62
48. Khairuddin Idrus-----*Muara Sahung Dusunku* – 63
49. Cahiruddin Sufi-----*Pelak* – 64
50. Eni Alwie (FEA)-----*Hanya Sepenggal Cerita* – 65
51. Hendry Kris-----*Muara Sambat* – 66
52. Herie MT-----*Suka Bandung Bintuhan Tanah Kelahiranku yang Indah* – 67
53. Herie MT-----*Kampung Nelayan* – 68
54. Merda Ridwan Daud Seterat-----*Tanah Lapang Kami* – 69
55. Merda Ridwan Daud Seterat-----*Te'agak Pasar Bawah Mangga* – 70
56. Qomariah Alwie-----*Aku Tak Mengenal Kampungku Lagi* – 71
57. Qomariah Alwie-----*Kota Kecil Itu Bernama Bintuhan* – 73
58. Qomariah Alwie-----*Mesjid Tertua Di Bintuhan Ada Di Kampung Cina* – 75
59. Wahidin Ilyas-----*Kenangan Saat Di Kampung Halaman Bintuhan* – 77
60. Yah Dulin-----*Dusun Sedai yang Tak Terlupakan* – 78

BAGIAN 4: KULINER

61. Aisyah Alwie-----*Sambal Sengkayu* – 80
62. Hendry Kris-----*Rebung* – 81
63. Hendry Kris-----*Sambal Belacan Ndai Ipun* – 82
64. Merda Ridwan Daud Seterat-----*Juadah Kee'as* – 83
65. Merda Ridwan Daud Seterat-----*Kuliner Bintuhan* – 84
66. Merda Ridwan Daud Seterat-----*Rebung Manis* – 85
67. Maznawati dan Susmawarni Taher-----*Sambal Sengkayu: Bahan dan Care Mbuatnye* – 86

BAGIAN 5: DONGENG DAN PERMAINAN TRADISIONAL

68. Aisyah Alwie-----*Long Bambu* – 88
69. Aisyah Alwie-----*Main Kasti Di SR 1* – 89
70. Aisyah Alwie-----*Main Setutu'* – 90
71. Japarudin al-Kawuri-----*Malah Kite Main* – 91
72. Sunohdi-----*Pak Beluk dan Sang 'Ahuk* – 93

BAGIAN 5: KISAH DAN PENGALAMAN INSPIRATIF

73. Aisyah Alwie-----*Kebakaran* – 95
74. A. Rani-----*Kenakalan Masa Kecilku* – 96
75. Chairul Sufi-----*Kasih Anak Sepanjang Jalan* – 97

76. Hendry Kris-----***Aku anak dari ayah dan Mak PNS sekaligus Petani*** – 99
77. Hendry Kris-----***Pengalamanku Masuk TVRI*** – 100
78. Hendry Kris-----***Lomba Juang '45*** – 101
79. Hendry Kris-----***Perjalanan Kaur-Jakarta*** – 102
80. Merda Ridwan Daud Seterat-----***Seprai dan Kain Songket*** – 104
81. Qomariah Alwie-----***Berlayar ke Jakarta*** – 106
82. Qomariah Alwie-----***Makam berlampu di dusun Aya' Bintuhan*** – 108
83. Qomariah Alwie-----***Suka Duka Masa Sekolah*** – 110
84. Susmawarni Taher-----***Kenangan Masa Kecil*** – 112
85. Susmawarni Taher-----***Sunuk-an*** – 113
86. Susmawarni Taher-----***Tebe'ak*** – 114
87. Syarnubi Syarif-----***Sekelumit Kisah Pengabdian di Kaur*** – 115
88. Wahidin Ilyas-----***Kisah Hidup di Perantauan*** – 118

BAGIAN 6: PUISI, PANTUN DAN PROSA

89. Herie MT-----***Penginapan Murni Menjadi Wisma Bintuhan*** – 120
90. Japarudin al-Kawuri-----***Burung-burung*** – 121
91. Japarudin al-Kawuri-----***Di Kaur Judulnya Nyap*** – 122
92. Japarudin al-Kawuri-----***Pernah Ada Tinggal Kenangan*** – 123
93. Johan-----***Kaur*** – 124
94. Merda Ridwan Daud Seterat-----***Pantun*** – 125
95. Merda Ridwan Daud Seterat-----***Pasar Sauh Pasar Seterat*** – 126
96. Qomariah Alwie-----***Mathilda Bay*** – 127
97. Qomariah Alwie-----***Pengembaraan dari Bintuhan ke Manna*** – 129
98. Qomariah Alwie-----***Tanda Mata dari kawan lamaku primata*** – 131
99. Qomariah Alwie-----***Ulat Lantung Si Buruk Rupa*** – 1133
100. Ria Alwie-----***Gempe, Gempe*** – 135
101. Sunohdi-----***Ayik Padang Guci*** – 136
102. Sunohdi-----***Kabupaten itu bernama Kaur*** – 137
103. Sunohdi-----***Kuduk Betelugh*** – 139
104. Sunohdi-----***Pesan Bapang*** – 140
105. Susmawarni Taher-----***Masa Kecilku Di Muara Kinal*** – 141
106. Susmawarni Taher-----***Tikar Pandan*** – 142
107. Susmawarni Taher-----***Wa'ahan*** – 143
108. Sudirman Zai-----***Pantun*** – 144
109. Son Eswandy-----***Pantun Kaur*** – 145
110. Syarnubi Syarif-----***Istilah Orang Mulak*** – 147
111. Syarnubi Syarif-----***Cerita tentang Bunga Melur*** – 149
112. Taufik ID-----***Gerobak*** – 151
113. Taufik ID-----***Nyabit*** – 152
114. Taufik ID-----***'Empan*** – 154
115. Thabrani-----***Ke Sawah dan Ke Talang*** – 155
116. Tri Martial-----***Ayar Mare Sambat*** – 157
117. Tri Martial-----***Kemalaman Ngelangai De'ian*** – 158
118. Tri Martial-----***Talang Latihan*** – 159
119. Zainab M (Gadis Suka Bandung)-----***Bintuhan dan Air Langkap*** – 160
120. Zainab M (Gadis Suka Bandung)-----***Lubuk Pedade*** – 161

BAGIAN 7: CENGKEH

- 121. Ali Redha Alwie-----*Nge'upu Cengkeh* – 163
- 122. Hendry Kris-----*Upahan Ngelangai Cengkeh & Pisang Goreng* – 164
- 123. Japarudin al-Kawuri-----*Cengkeh Kawur* – 165
- 124. Susmawarni Taher-----*Cengkeh Kaur* – 166

PARA PENULIS – 167

PENGANTAR EDITOR

Kaur, sejak zaman pra kemerdekaan sudah dikenal sebagai wilayah administratif, entah itu berupa *OnderAfdeling Kaoer* pada era Belanda, sebagai wilayah yang terbentang dari Krui-Lampung sampai ke Air Padang Guci pada masa Inggris, maupun sebagai Kewedanaan pada awal kemerdekaan Indonesia. Saat ini Kaur sebagai salah satu kabupaten yang ada di propinsi Bengkulu.

Satu hal menarik tentang Kaur, yakni keberagaman bahasa, adat budaya dan masyarakatnya. Sejak dahulu terdapat tiga entitas dominan di Kaur yakni; orang Besemah (Pasemah) Kaur, orang Semende (Semendo) Kaur, dan orang Kaur. Dan masyarakat serta suku pendatang lainnya. Meskipun demikian, semuanya adalah entitas masyarakat Kaur sebagai kabupaten di propinsi Bengkulu.

Satu contoh keberagaman yang ada adalah terkait dengan bahasa. Bagaimana saling memahami dan saling mengerti untuk kata *Sehijeane* atau *Seijeane*. Sempat terjadi debat di Grup WhatsApp Silaturahmi PWK Nusanstara terkait dua kata tersebut. Dimana *sehijeane* adalah bahasa yang digunakan oleh 'orang Kaur' yang identik dengan kosa kata *de* dan pemakaian tanda apostrof ['] sebagai pengganti *r* yang apabila diucapkan menjadi/terdengar seperti huruf 'ain [ع] dalam bahasa Arab. Sedangkan *seijeane* merupakan bahasa yang dipakai oleh 'orang Besemah dan Semende' Kaur yang identik dengan penggunaan bahasa *dide*. *Sehijeane* ataupun *seijeane*, pada dasarnya bermakna sama, yakni saling asah, saling asuh dan saling asih.

Persatuan dalam keberagaman tetap dijaga dari generasi ke generasi. Sebagaimana para penulis dalam buku ini – yang merupakan warga Kaur, berasal dari Kaur, ataupun orang yang pernah tinggal di Kaur yang saat ini ada di perantauan, bersatu menggoreskan pena sama-sama mengingatkan kembali tentang Kaur. Buku ini ditulis oleh para penulis seumpama 'satu anggota keluarga'. Mengapa 'satu keluarga'? tidak lain dikarenakan penulisnya sudah jadi nenek/datuk sampai ke cucunya. Secara usia ada penulis yang kelahiran 1940-an, dan penulis generasi kelahiran 1980-an. Spirit yang tua mendorong dan menginisiasi, yang muda mengeksekusi, sehingga jadilah karya tulis ini.

Berbagai tulisan dalam buku ini telah dibagi dalam tujuh bagian. Keindahan sungai dan laut dapat dibaca pada bagian satu, tradisi dan budaya di bagian dua, dan bagian seterusnya dengan tema; kenangan akan kampung halaman, kuliner, dongeng dan permainan tradisional, kisah dan pengalaman inspiratif, puisi pantun dan prosa, dan bagian tak kalah penting informasi tentang cengkeh di Kaur.

Pada akhirnya, terima kasih kepada para penulis dan pada semua pihak yang telah menginisiasi penerbitan buku ini, orang-orang yang telah memberikan sumbangsih pemikiran, dukungan moriil maupun materil, serta bantuan apapun bentuknya. Terima kasih kepada Bapak Abdul Hamid sebagai wakil Bupati Kaur yang telah berkenan memberikan sambutan dalam buku ini.

Tim Editor, Awal Juli, 2025